

Wieści z KBN

18 grudnia ub.r. odbyło się plenarne posiedzenie Komitetu Geodezji PAN, na którym przedstawiono m.in. podsumowanie projektu badawczego „Koncepcja Systemu Informacji Przestrzennej w Polsce” (prof. A. Linsenbarth), informacje o działalności Komitetu Badań Naukowych (prof. B. Ney) i poszczególnych sekcji Komitetu Geodezji w 2000 r.

Koncepcję SIP opracowano na podstawie wszechstronnej analizy istniejących systemów w Polsce, po zbadaniu światowych trendów i doświadczeń europejskich. Określono w niej przewidywane potrzeby krajowego odbiorcy (instytucjonalnego i indywidualnego) na informacje/dane zawarte w przyszłym systemie. Jego podstawowym elementem mają być ośrodki (centra) SIP, wyposażone w sprzęt, oprogramowanie i wykwalifikowaną kadrę. Dopływ danych zagwarantują im od-

powiednie przepisy. Jeden z wariantów zaproponowanych w koncepcji zakłada, że centrami tymi stałyby się ODGiK-i (powiatowe, wojewódzkie i centralny).

Na spotkaniu poinformowano również o budżecie KBN-u na 2001 r. Wyniesie on 3 mld 332 mln złotych (8,92% więcej niż w ub.r.), z tego około 650 mln przeznaczono na projekty badawcze w dziedzinie nauk technicznych. Zapowiedziano zmiany zaostrzające kontrolę wydatków na prace badawcze w przyszłym roku. Związane jest to nie tylko z oszczędniejszą polityką państwa, ale i pojawiającymi się przypadkami projektów, które po realizacji powędrowały do kosza. Działalność poszczególnych komisji w ubiegłym roku ograniczyła się w zasadzie do udziału ich członków w konferencjach i seminariach. Liczba takich imprez rośnie lawinowo, ale poziom pozostawia, niestety, wiele do życzenia (na co zwrócił uwagę prowadzący obrady B. Ney).

JP

Dzisiaj każde miasto, powiat czy gmina szczycą się już swymi mapami i planami. Lecz ze świecą szukać trzeba wydawnictwa reprezentującego przyzwoity poziom. O tej i wielu innych sprawach mówiono w gmachu Biblioteki Narodowej w Warszawie w dniach 8-9 grudnia, gdzie odbyła się XXVII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna, pod wyjątkowo aktualnym w 2000 roku tytułem – „Kartografia polska u progu XXI wieku”.

Priorytety badawcze KBN w dziedzinie geodezji na 2001 r.

Badania podstawowe

1. Kompleksowe badania geodynamiczne metodami geodezji satelitarnej, geodezji naziemnej i geofizyki.
2. Wyznaczanie ziemskiego pola grawitacyjnego oraz wyznaczanie geoidy o dokładności subcentymetrowej dla obszaru Polski.
3. Problemy doskonalenia metod pomiarów GPS w celu zwiększenia ich precyzji w zastosowaniach geodezyjnych i nawigacyjnych, dotyczące w szczególności badań wpływu jonosfery i troposfery oraz ich wykorzystywania w powstającym systemie Unii Europejskiej GALILEO.

Problematyka badawczo-rozwojowa

1. Wykorzystanie nowoczesnych pomiarowych technik satelitarnych w nawigacji lotniczej, morskiej i lądowej, w systemach informacji geograficznej oraz do aktualizacji geodezyjnych baz danych.
2. Doskonalenie metodyki pozyskiwania danych do Krajowego Systemu Informacji Przestrzennej.
3. Wykorzystywanie pomiarów RTK GPS w pracach geodezyjnych i rejestracji zjawisk szybkozmennych.
4. Działalność obserwatoriów i stacji permanentnych.
5. Metody i techniki informatyzacji administracji publicznej w zakresie informacji przestrzennej.

6. Badania nad użytecznością teledetekcji lotniczej i satelitarnej w pozyskiwaniu danych umożliwiających analizę warunków wpływających na rozwój środowiska oraz wykorzystanie pozyskanych informacji w systemach wczesnego ostrzegania o zagrożeniach i katastrofach ekologicznych.

7. Badania nad użytecznością danych pozyskiwanych przez satelity środowiskowe nowej generacji w zasilaniu systemów informacji przestrzennej, w opracowaniach map tematycznych oraz satelitarnych map obrazowych.

8. Badania nad doskonaleniem metod fotografii cyfrowej.

9. Badania nad zastosowaniem kartografii komputerowej do prezentacji zjawisk dynamicznych.

10. Badania związków deformacji budowli z ich obciążeniem oraz opracowanie metod i aparatury do geodezyjnego wyznaczania przemieszczeń i odkształceń budowli nietypowych.

11. Zasady i metodyka przekształcania struktur przestrzennych i powierzchniowych gospodarstw oraz zasobów nieruchomości na obszarach wiejskich w aspekcie integracji z Unią Europejską.

12. Optymalizacja technologii modernizacji katastru nieruchomości w Polsce.

13. Doskonalenie monitoringu i prognozowanie skutków eksploatacji górniczej na powierzchni z wykorzystaniem nowoczesnych technologii pomiarowych. ■

Pierwsza konferencja kartograficzna miała miejsce w 1968 r. w Lublinie i zorganizowała ją Komisja Kartograficzna Polskiego Towarzystwa Geograficznego z inicjatywy prof. Franciszka Uharczaka. Od 1975 roku, co pięć lat spotkania polskich kartografów omawiające kondycję i perspektywy naszej kartografii organizowane są pod patronatem Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii. Tak było również i tym razem.

W konferencji wzięli udział: Olgierd Dziekoński – nowo mianowany wiceminister odpowiedzialny za sprawy geodezji i kartografii w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego i Budownictwa, Kazimierz Bujakowski – główny geodeta kraju, szefowa niedawno powstałego Stowarzyszenia Kartografów Polskich Joanna Bac-Bronowicz, naukowcy, reprezentanci wojska i firm wydawniczych oraz kartografowie z całego kraju. Razem prawie 200 osób.

Imprezę podzielono na cztery sesje tematyczne: kartografia topograficzna, technologia cyfrowa w kartografii, kartografia tematyczna i kartografia rynkowa. Szeroko przedstawiono ostatnie dokonania polskiej kartografii, kierunki rozwoju w najbliższym okresie oraz zagrożenia czy też obawy wynikające z pojawiania się nowych technik oraz roli prywatnych (polskich i zagranicznych) firm na naszym rynku. Zaintereso-

XXVII Konferencja Kartograficzna

0 dobre mapy

JERZY PRZYWARA

Dr Beata Konopska z PPWK odbiera nagrodę przyznaną w konkursie *Mapa roku* (kat. mapa turystyczna) za Mapę Bieszczad. W kategorii plan miasta nagrodzono Eko-Graf z Wrocławia za plan tego miasta

wanych bliższym poznaniem problemów polskiej kartografii odsyłam do wydanego z okazji konferencji zbioru interesujących referatów, wśród których znaleźć można m.in.: pouczający wykład prof. Andrzeja Makowskiego z Politechniki Warszawskiej pod znanym tytułem „Trójdzielną jedność mapy”, rozprawę Andrzeja Ciołkosza (IGiK) o wykorzystaniu teledetekcji w kartografii (wraz z cenami obrazowań), obszerne opracowanie Władysława Pawłaka (Uniwersytet Wrocławski) na temat atlasów narodowych oraz dokonaną przez Jana Krupskiego (Uniwersytet Wrocławski) i Romana Janusiewicza (firma Eko-Graf) analizę rynku kartograficznego w Polsce w minionym dziesięcioleciu.

Nad tym ostatnim tematem chciałbym zatrzymać się nieco dłużej. Referat ten, jak i ożywiona dyskusja na zakończenie konferencji pokazały, że kondycja polskiej kartografii nie jest najlepsza. Nagminne łamanie praw autorskich i stosowanie dumpingowych cen przez wielu uczestników tego rynku są bodaj najmniejszymi jego problema-

mi. Tych pierwszych (przynajmniej częściowo) przywołać mogą bowiem do porządku sądy, drudzy być może kiedyś splajtują. Fakty obnażające prawdziwy stan polskiej kartografii to: mizerna wielkość przeciętnego nakładu mapy, jej niska cena jednostkowa i skoncentrowanie znacznej części dużych wydawnictw w rękach obcego kapitału. W wielu przypadkach za zmianami technologicznymi i organizacyjnymi nie poszła, niestety, jakość oferowanych klientowi opracowań. Te nieliczne, przywołane w referacie czy też nagrodzone w konkursie (informacja pod zdjęciem obok), stanowią niewielki procent wśród komercyjnej niechlujnej tandety. Dzisiaj każde miasto, powiat czy gmina szczytą się już swymi mapami i planami. Lecz ze świecą szukać trzeba wydawnictwa reprezentującego przyzwoity poziom. I tu, być może, dotykamy sedna sprawy. Niestety, jakże często „niechlujny” (czytaj: nieprzygotowany do kontaktu z czymś więcej niż mapą-koszmarem) jest sam odbiorca, skłonny na dodatek wydać nie więcej niż 4 lub 5 złotych na tego rodzaju zakup. Dopóki ten stan się nie zmieni, dopóty sytuacja nie ulegnie znaczącej poprawie. Na ironię zakrawa fakt, że w kapitalistycznej Polsce, równy i wysoki (z reguły) poziom reprezentują wydawnictwa mapowe instytucji państwowych – GUGiK i Zarządu Geografii Wojskowej MON. O najnowszych tendencjach (mapach w Internecie i na CD) mówił na konferencji Paweł J. Kowalski z Politechniki Warszawskiej (artykuł na s. 36). W tej mło-

Ministra Olgerda Dziekońskiego (z prawej) i głównego geodetę kraju Kazimierza Bujakowskiego (z lewej) oprowadzał po wystawie kartograficznej jej komisarz – dr Jerzy Siwek (w środku). Zdjęcie wystawy poniżej

dej dziedzinie jakość oferowanego towaru jest, niestety, chyba jeszcze gorsza od tego, co można kupić w formie tradycyjnej.

Jednak bez względu na to, czy o kartografii dyskutować będą naukowcy czy przedsiębiorcy, dzisiaj zarówno dla jednych, jak i dla drugich o sukcesie i satysfakcji finansowej decyduje zapotrzebowanie rynku na wydawnictwa kartograficzne. Żeby pobudzić ten rynek, potrzeba różnorodnych działań w większości mało zależnych od naszego środowiska. To, co możemy zrobić sami, to wspólnie (tzn.: GUGiK, SKP, PTFiT) rozpocząć działania na rzecz edukacji najmłodszego pokolenia.

Póki co, osoby spodziewające się wielkich doznań estetycznych w spotkaniu z mapą, muszą jeszcze poczekać na pojawienie się na rynku (na papierze czy ekranie monitora) współczesnych dzieł, na miarę tych, które stworzyli nasi wielcy poprzednicy.

Godne odnotowania jest to, że w przeciwieństwie do innych konferencji na sali było wyjątkowo wielu młodych ludzi, a w czasie popołudniowej sobotniej dyskusji sala nie świeciła pustkami.

Zdjęcia autora

